

Wioletta Zawitkowska¹

**Sprawozdanie z konferencji naukowej
„*Plus ratio quam vis.*
Profesor Jerzy Lesław Wyrozumski (1930–2018)”,
Rzeszów, 4 listopada 2019 r.²**

2 listopada 2018 r. zmarł Profesor Jerzy Lesław Wyrozumski, wybitny mediewista, organizator nauki i społecznik oraz wyjątkowo prawy, życzliwy i serdeczny Człowiek. Profesor Wyrozumski był także doktorem *honoris causa* (2010) i przyjacielem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nie zapomniał o nas także w ostatnich chwilach życia, ofiarowując Instytutowi Historii UR księgozbiór otrzymany od profesora Romana Grodeckiego – swego Mistrza, urodzonego w Rzeszowie w 1889 r.

Z tej okazji w dniu 4 listopada 2019 r. w Instytucie Historii UR została zorganizowana sesja naukowa poświęcona Profesorowi Jerzemu Wyrozumskiemu, w pierwszą rocznicę Jego śmierci, połączona z otwarciem sali seminaryjnej im. Profesora Romana Grodeckiego.

Uczestników spotkania przywitała i słowo wstępne wygłosiła wyżej podpisana. Wagę wydarzenia podkreślili także w kolejnych wystąpieniach: prof. Paweł Grata, prorektor Kolegium Nauk Humanistycznych, i dyrektor Instytutu Historii – prof. Andrzej Bonusiak. Przed rozpoczęciem merytorycznej części konferencji uczestnicy uczcili symboliczną minutą ciszy pamięć Profesorów: Wyrozumskiego i Grodeckiego oraz wszystkich naszych nauczycieli – mistrzów.

¹ Dr hab. Wioletta Zawitkowska, prof. UR, Instytut Historii, Kolegium Nauk Humanistycznych, Uniwersytet Rzeszowski, al. Rejtana 16, 35-959 Rzeszów, e-mail: wzawitkowska@ur.edu.pl, nr ORCID: 0000-0001-8212-5162.

² Tekst ukazał się pierwotnie w: „PAUza Akademicka. Tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności”, R. XII, nr 490, Kraków, 29 listopada 2019, s. 3.

W pierwszej części spotkania prof. Marcin Starzyński przybliżył sylwetkę prof. Romana Grodeckiego, którego rodzina pochodziła z podrzeszowskiego Głogowa Małopolskiego, a następnie, choć krótko, mieszkała w Rzeszowie.

Cykl wystąpień poświęconych prof. Wyrozumskiemu rozpoczął dr Waldemar Bukowski, który skupił się na omówieniu pochodzenia rodzinnego Profesora, urodzonego na Kresach Rzeczypospolitej, w Trembowli. Następnie prof. Krzysztof Ożóg, uczeń i następca Profesora w Zakładzie Historii Średniowiecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, omówił główne nurty Jego działalności naukowej.

Po tych referatach nastąpiło uroczyste otwarcie sali im. prof. dr. hab. Romana Grodeckiego. Symbolicznego rozwiązania wstęgi na tablicy pamiątkowej dokonał Syn Profesora – doktor Tomasz Wyrozumski, który ponadto wygłosił bardzo osobistą mowę dotyczącą relacji jego Ojca z prof. Grodeckim.

Po wznowieniu obrad prof. Lidia Korczak – również uczennica prof. Wyrozumskiego – omówiła Jego działalność urzędniczą w Uniwersytecie Jagiellońskim, ukoronowaną pełnieniem zaszczytnej funkcji prorektora. Z relacji najbliższych współpracowników: prof. Andrzeja Białasa i prof. Jacka Purchli poznaliśmy dokonania i działalność Profesora w Polskiej Akademii Umiejętności oraz pracę społeczną w Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Ostatni z prelegentów – prof. Krzysztof Stopka, również uczeń Profesora – zaprezentował tematy 15 doktoratów, których promotorem był prof. Wyrozumski, oraz sylwetki ich wykonawców, z których większość kontynuuje karierę naukową.

Po wysłuchaniu referatów swymi wspomnieniami z czasów wspólnej pracy w PAU podzieliła się pani dyrektor Anna Michalewicz, podkreślając nieskazitelne cechy Profesora i dobry wpływ, jaki wywierał na współpracowników, w pełni potwierdzając tym samym słowa prof. Białasa o Jego nadzwyczajnej uczciwości.

Na zakończenie uczestnicy obrad obejrzeli film w reż. Macieja Zborka z Archiwum UJ pt. „Droga przez las – wspomnienia Profesora Jerzego Wyrozumskiego”.

Tytułem przewodnim konferencji była sentencja: *Plus ratio quam vis*. Ta dewiza uniwersytecka, obecnie wpisana do statutu UJ, zaczerpnięta z przysłowia łacińskiego *Plus ratio quam vis caeca valere solet* (Nie siłą, lecz rozumem rozjaśnia się ciemności), jest związana z Profesorem Jerzym Wyrozumskim od 1988 r., czyli od ponad 30 lat. Została zamieszczona na zdjęciu przedstawiającym Profesora, wówczas prorektora UJ, który samotnie, w bardzo ekspresyjny sposób przekonuje milicjantów, aby odstąpili od interwencji wobec studentów popierających

strajk robotników w Nowej Hucie. Fotografie tę wykonał anonimowy autor 28 kwietnia 1988 r. przed Collegium Novum UJ i podpisał właśnie w ten sposób.

Ta dewiza niedługo potem została zamieszczona na medalu pamiątkowym, który JM Rektor UJ przyznaje osobom szczególnie zasłużonym dla UJ – w 2015 r. złoty medal otrzymał właśnie Profesor Jerzy Wyrozumski.

W świetle tych faktów nadanie konferencji tytułu przewodniego *Plus ratio quam vis* wydaje się w pełni uzasadnione, doskonale oddaje bowiem wyjątkową, wielką osobowość profesora, Jego charyzmę i godne naśladowania cechy charakteru.

Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Rzeszowa dr. h.c. Tadeusza Ferencza, JM Rektora UR prof. dr. hab. Sylwestra Czopka oraz Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego na czele z Prezesem prof. dr. hab. Krzysztofem Mikulskim. Zapowiedź konferencji i krótka relacja z obrad, zrealizowane przez studentów-dziennikarzy z uczelnianej telewizji StudentURa. TV, dostępne są pod linkami:

– <https://www.youtube.com/watch?v=03Xgd9AHKHA&t=15s>

– <https://www.youtube.com/watch?v=u5nQIBPcJpM>